

EUROOPPALAISET ALUEELLISEN YHTEISTYÖN YHTYMÄT (EAYY)

Eurooppalaiset alueellisen yhteistyön yhtymät (EAYY) perustettiin helpottamaan jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallisviranomaisten rajatylittävää, valtioiden välistä ja alueiden välistä yhteistyötä. Yhtymien puitteissa nämä kumppanit voivat toteuttaa yhteisiä hankkeita, jakaa asiantuntemusta ja tehostaa aluesuunnittelun koordinointia.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1082/2006, annettu 5. heinäkuuta 2006, eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1302/2013, annettu 17. joulukuuta 2013, eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) annetun asetuksen (EY) N:o 1082/2006 muuttamisesta tällaisten yhtymien perustamisen ja toiminnan selkeyttämiseksi, yksinkertaistamiseksi ja parantamiseksi

TAUSTA

Eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän (EAYY) tarkoituksena on helpottaa ja edistää erityisesti sen jäsenten välistä alueellista yhteistyötä, johon kuuluu yksi tai useampi rajat ylittävän, valtioiden välisen ja alueiden välisen yhteistyön osa-alue ja jonka tarkoituksena on vahvistaa taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta EU:ssa.

Yleisesti ottaen EAYY:n tehtävät ovat edellä esitettyjen tavoitteiden mukaiset. Tehtävät voivat sisältää sen jäsenten välisiä erityisiä alueyhteistyötoimia joko unionin taloudellisella tuella tai ilman sitä. EAYY:lle voidaan antaa tehtäväksi sellaisten ohjelmien toteuttaminen, joiden rahoittamiseen Euroopan unioni osallistuu Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston ja/tai koheesiorahaston kautta, tai muiden valtioiden rajat ylittävien yhteistyöhankkeiden toteuttaminen, joihin on tai ei ole myönnetty EU:n rahoitusta. Esimerkkejä tällaisista toimista ovat rajatylittävien liikenneinfrastruktuurien tai sairaaloiden ylläpitäminen, rajat ylittävien kehityshankkeiden toteuttaminen tai hallinnointi sekä asiantuntemuksen ja hyvien toimintatapojen jakaminen.

RAKENNE

EAYY:ssä voi olla kumppaneita vähintään kahden jäsenvaltion alueelta (tai yksi jäsenvaltio ja yksi tai useampi EU:n ulkopuolinen maa) ja yhdestä tai useammasta seuraavista ryhmistä:

- jäsenvaltiot tai kansallisen tason viranomaiset
- alueviranomaiset
- paikallisviranomaiset
- julkiset yhtiöt tai julkisoikeudelliset laitokset
- yleistä taloudellista etua koskevia palveluja tuottavat yritykset
- kansalliset, alueelliset tai paikalliset viranomaiset tai kolmansien maiden elimet tai yritykset (erityisin edellytyksin)
- yhteisöt, jotka koostuvat yhteen tai useampaan tällaiseen ryhmään kuuluvista elimistä.

EAYY on oikeushenkilö, jota säännellään sopimuksella, jonka jäsenet tekevät yksimielisesti. EAYY toimii jäsentensä nimissä ja puolesta. Jäsenet tekevät erityiset sopimukset EAYY:n perussäännöstä. Sopimuksissa määritetään EAYY:n organisaatio ja toiminta. Vähimmäisvaatimuksena on, että EAYY:n on koostuttava kahdesta elimestä: yleiskokouksesta, johon kuuluvat sen jäsenten edustajat ja johtaja, joka edustaa EAYY:tä ja toimii sen puolesta.

EAYY on toimivaltainen vain jäsentensä toimivallan mukaisesti. Se ei voi saada julkisen viranomaisen toimivaltuuksia, kuten päätöksentekoon liittyviä valtuuksia ja sääntelyvaltuuksia.

Yleiskokous laatii EAYY:n ohjeellisen vuotuisen talousarvion, jonka toteuttamisesta esitetään vuosittain riippumattomien asiantuntijoiden varmentama toimintakertomus. Jäsenten taloudellinen vastuu on suhteessa näiden rahoitusosuuteen talousarviosta, kunnes velat on maksettu.

SAAVUTUKSET

Alueiden komitea ylläpitää EAYY-rekisteriä. Tähän mennessä on perustettu 68 alueellisen yhteistyön yhtymää.

Yhden EAYY:n (European Urban Knowledge Network) jäsenillä ei ole yhteistä maantieteellistä rajaa. Kyseessä on foorumi, jolla voidaan keskustella ja vaihtaa kokemuksia kaupunkirakentamisesta.

Huhtikuussa 2018 antamassaan kertomuksessa asetuksen (EY) N:o 1082/2006 (EAYY-asetus) soveltamisesta komissio vahvisti välineen eurooppalaisen lisäarvon: EAYY:n eri jäsenvaltioista ja kolmansista maista tulevien jäsenten välinen yhteistyö helpottaa päätöksentekoa ja edistää tavoitteiden ja strategioiden yhteistä kehittämistä yli kansallisten rajojen. EAYY:iden ja niiden jäsenyyksien määrä kasvaa jatkuvasti koko EU:ssa ja niiden käytötavat lisääntyvät. EAYY-asetukseen vuonna 2013 tehtyjen

muutosten vuoksi EAYY:t ovat nyt mukana useissa Euroopan alueiden välisen yhteistyön (INTERREG) ohjelmissa ja hankkeissa sekä muiden koheesiopoliittisten ohjelmien toteuttamisessa esimerkiksi maaseudun kehittämisen alalla.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

EAYY-asetukseen sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä. Parlamentti on näin ollen toiminut toisena lainsäätäjänä, joka on tasa-arvoisessa asemassa neuvoston kanssa. Asetuksessa otettiin huomioon Euroopan parlamentin esittämät pyynnöt, jotka koskivat erityisesti alueellisen yhteistyön määritelmää, jäsenvaltioiden rahoitusvastuun täsmentämistä, sovellettavaa lainsäädäntöä ja säännöksiä EAYY:n perussäännön julkaisemisesta ja/tai rekisteröimisestä. Neuvosto hyväksyi myös parlamentin ehdotuksen soveltaa EAYY:n toimintaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa yhtymällä on virallinen kotipaikka.

Alueellisen yhteistyön yhtymistä annettua asetusta muutettiin vuoden 2013 lopussa. Tavoitteena oli selkiyttää olemassa olevia sääntöjä ja yksinkertaistaa yhtymien perustamista ja toimintaa sekä selkiyttää kolmansien maiden osallistumista. Muutettua asetusta on sovellettu 22. kesäkuuta 2014 alkaen.

Välineen käytön helpottamiseksi parlamentti on korostanut yhteyksien luomista näiden yhtymiin eri politiikan välineissä, kuten koheesiopoliitikassa. Parlamentti on myös onnistunut varmistamaan, että ohjelmakauden 2014–2020 lainsäädäntökehyksen mukaisesti EAYY:n edustajat voivat osallistua ohjelmien seurantakomiteoiden työhön.

Näiden välineiden käytön myönteisestä kehityksestä huolimatta parlamentti katsoo, että parantamisen varaa on: Euroopan parlamentti totesi kasvun ja yhteenkuuluvuuden edistämistä EU:n raja-alueilla 11. syyskuuta 2018 antamassaan päätöslauselmassa^[1], että EAYY:iden potentiaalia ei hyödynnetä täysimääräisesti. Tämä voi johtua osittain alue- ja paikallisviranomaisten varautuneisuudesta ja osittain niiden pelosta toimivallan siirtämisestä ja niiden toimivaltaa koskevan tiedon puutteesta. Lisäksi parlamentti kehotti komissiota ehdottamaan toimenpiteitä EAYY-välineen tehokkaamman soveltamisen tiellä olevien esteiden poistamiseksi.

Diána Haase
05/2019

[1]Hyväksytyt tekstit, [P8_TA\(2018\)0327](#).

